

Ženska udruga
"IZVOR" Tenja

- Vladka Mačeka 20, 31207 Tenja
- +385 31 290 433 | 0800 200 151
- zenska.udruga.izvor@gmail.com
- www.zenska-udruga-izvor.hr
- zenskaudrugaiizvor
- Ženska Udruga Izvor / Izvor Tenja

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2020.

Uvod

Sadržaj ovog izvještaja daje opis programskog i organizacijskog djelovanja Udruge za 2020. godinu sukladno odredbama Statuta, Strateškog plana djelovanja za razdoblje 2019.-2021., preuzetih ugovornih obveza i Operativnog plana za 2020. godinu.

Rad Udruge kao i živote i djelovanje drugih pravnih subjekata i građana/ki u 2020. godini obilježila je pandemija uzrokovana virusom SARS-CoV 2 (COVID-19) počevši formalno 11. ožujka 2020. kada je Svjetska zdravstvena organizacija proglasila pandemiju, a potom i potresi – od 22. ožujka u Zagrebu i širem zagrebačkom području magnitude 5,5 prema Richteru te 28. i 29. prosinca na području Sisačko-moslavačke županije s epicentrom u Petrinji magnitude 5.2 i 6.2 prema Richteru, čija snaga je zaljuljala ormare i rasvjetna tijela čak i u našem uredu u Tenji. Ove prirodne katastrofe nastavile su se u 2021. godini i traju još uvijek.

Djelovanje u tako posebnim okolnostima ispit je funkcionalne uređenosti države i svakog segmenta društva, pa time sposobnosti prilagodbe, otpornosti i učinkovitosti kapaciteta samog civilnog sektora, ionako fragilnog i zanemarenog.

S obzirom da nam je osnovna svrha rada promicanje i zastupanje univerzalnih općeprihvaćenih vrijednosti u čijem središtu je čovjek i njegovo prirodno okruženje vjerujemo da smo očuvali uspostavljeno povjerenje trudeći se da unatoč ozbiljnim preprekama budemo dostupni onima koji nas trebaju i olakšamo im prevladavanje novonastalih životnih neprilika, uz one prethodno nagomilane izostankom istinske posvećenosti države jačanju vladavine prava i jednakih mogućnosti u društvu.

Kako primarno polje našeg djelovanja počiva na direktnom radu kroz pružanje socijalnih usluga i zastupanje skupina stanovništva najizloženih diskriminaciji i siromaštvu, koji nam se obraćaju s pritužbama radi povrede temeljnih ljudska prava i sloboda. U okolnostima primjene epidemioloških mjera za suzbijanje novog virusa smatrali smo svojom obvezom osigurati kontinuitet i dostupnost specijaliziranih usluga pravne i psihosocijalne pomoći i podrške za sve osobe izložene nasilju, mobbingu i diskriminaciji te usluge pomoći u kući, podrške u mobilnosti za starije i nemoćne osobe u sve tri zajednice, pružiti nove oblike podrške i preporuka u prevladavanju socijalne izolacije (usmjereni na stanje učenika zbog izolacije i online nastave, dodatnu opterećenost žena radom od kuće), ali i ukazati na važnost pomagača diljem Hrvatske i dati stručnu podršku kako sami prevladati takvo stanje i ispuniti očekivanja.

Pored prilagodbe epidemiološkim mjerama u organizaciji provedbe usluga bili smo suočeni i s promjenama u radu državnih i javnih službi te prostornim i financijskim ograničenjima. Kako prostor za rad osiguravamo u okviru mjesne samouprave Grada Osijeka (Tenja, Sarvaš i Klisa) uprava Grada privremeno je zabranila korištenje prostora, najprije u razdoblju od 16. ožujka do 25. svibnja, a potom od 25. studenog 2020. pa nadalje. Naš zahtjev za izuzećem od zabrane korištenja prostorija u Tenji (sjedištu udruge) je prihvaćen (usmeno), zahvaljujući ponajprije racionalnom pristupu i posredstvom čelne osobe Stožera civilne zaštite Grada u razumijevanju naših usluga kao poželjnih i prijeko potrebnih za zadovoljenje recentnih životnih potreba građana/ki.

To nam je omogućilo da se u razdoblju potpunog zatvaranja u tjedan dana prilagodimo novonastaloj situaciji organizirajući rad iz ureda i od kuće, a nakon toga uspostavimo dodatne usluge i

informativske kanale (platforme Skype, Zoom, Viber isl.) kako bi odgovorili na potrebe stanovništva, a oblici dostupnosti naših usluga bili što širi.

Rad na terenu i pružanje usluga pomoći u kući i podrške mobilnosti za starije i nemoćne osobe nije se prekinuo niti jednog dana zahvaljujući punom razumijevanju naravi usluga i prijeke potrebe za njenom dostupnošću članica radnog tima i devet žena koje su ih pružale, unatoč vlastite izloženosti i podmakle dobi samih pružateljica usluga. Na taj način kod primatelja usluga umanjila se tjeskoba i izloženost zaraznoj bolesti, ali i zadržalo povjerenje te nužna razina sigurnosti kroz osjećaj brige za njih u tako iznimnim okolnostima ugroženosti zdravlja i izolacije kao obvezne i jedino moguće zaštite.

Za ublažavanje ekonomske i zdravstvene krize Vlada je pokušala prevenirati porast siromaštva mjerama u sustavu zapošljavanja i poticajima za poslodavce, ali ne i u odnosu na korisnike prava iz sustava socijalne skrbi, ali i drugih građana/ki – pripadnika ranjivih skupina društva koji žive ispod granice siromaštva, jer ih sustav ne prepoznaje. Tu pripada i ograničenje dostupnosti javnozdravstvenih usluga i odgađanje liječenja. Iz kontakata i pritužbi građana/ki po drugim osnovama, dio njih kao osiguranci bili su prinuđeni za potrebe dijagnostičiranja bolesti, kontrolnih pregleda isl. obratiti se privatnim pružateljima zdravstvenih usluga, o svom trošku, uključujući i testiranja na coronavirus kao obvezujuća u različitim životnim okolnostima. Rad tijela državne uprave i drugih javnih službi je također ograničen, uveden je novi oblik rada od kuće.

U iznimno teškom položaju i višestruko diskriminirane bile su žene i djeca izloženi nasilju u obitelji - izolirani i opterećeni zahtjevima organizacije života online nastave i rada od kuće, beskućnici i osobe starije životne dobi u organiziranom stanovanju - kojima su slobode kretanja i prava viđanja s obitelji, pa čak i u trenucima opraštanja prije smrti, ograničena mjerama radi zaštite zdravlja od pandemije virusa, koje se prenijelo u 2021., a čija razmjernost se nije niti propitivala, a još manje pokazala namjera ili pokušalo da se ona ublaže i olakšaju s dužnom pažnjom po njihovo mentalno zdravlje, integritet i dostojanstvo. Izostala je briga o djeci, nije se propitivao utjecaj pandemije, mjera izolacije, preopterećenost online nastave na njihove osjećaje, odrastanje i psihofizičko zdravlje.

Da se u kreiranju odluka i mjera za zaštitu zdravlja zanemario značaj ljudskih prava i sloboda kao izravnog pokazatelja da interesi građana/ki nisu bili polazišna osnova zrcali se u izboru ustavnopravne odredbe koja donositelja ograničenja manje obvezuje, iako ne konvenira s razmjernosti proglašene opasnosti od epidemije u odnosu na razinu i opseg ograničenja ljudskih prava i sloboda koja su uslijedila. Zbog zaštite zdravlja i sprečavanja širenja zaraze uključen je cjelokupni sustav zdravstvene i civilne zaštite, proglašena je opasnost od epidemije u cijeloj zemlji, uspostavljena je karantena, ograničeno kretanje i okupljanje, privatnost i nepovredivost doma, uvedene propusnice za zaposlene, što je sve predstavljalo razmjere ugroženosti zdravlja na razini izvanrednog stanja i katastrofe. Legitimitet za takve razmjere ograničenja ustavnih sloboda i prava, riješen je kroz usvajanje zakonskih izmjena (po hitnoj proceduri i običnom većinom), davanjem većih ovlasti tijelu za vođenje krizom, institutom suodlučivanja, ozakonjenjem novih mjera i kazni, što nije unaprijedilo upravljanje krizom. Naprotiv, sve vidljivije stanje zapuštenosti i nefunkcioniranja sustava javnih usluga, posebice zdravstvenog, nekonzistentne i diskriminatorne odluke nacionalnog tijela za upravljanje krizom te pogoršanjem epidemiološke slike u iščekivanju cijepljenja krajem godine, narušilo je povjerenje u institucije i potaknulo nezadovoljstvo građana/ki. Vodile su se široke rasprave, uključujući i one na razini zakonodavne vlasti. O svemu se na kraju očitovao Ustavni sud ocjenivši, uz izdvojena mišljenja, samo spornim ocjenu o zabrani rada nedjeljom. Krajem godine epidemiološka situacija se pogoršala, započelo je cijepljenje stanovništva, a ponovo ograničenje kretanja ukinuto uslijed novog potresa.

Kada su postala ugrožena uvidjela se važnost ljudskih prava i sloboda za izgradnju društva jednakih mogućnosti u pristupu zdravlju, obrazovanju, radu, stanovanju, socijalnoj sigurnosti, učinkovitim institucijama i dostupnim javnim uslugama.

Ograničenja prava radi zaštite javnog zdravlja nisu sporna, ali ona moraju biti nužna kao sredstvo i precizno propisana zakonom, a njihov opseg, trajanje i oblici primjene moraju biti razmjerni tom cilju, jasno obrazloženi i jedinstveni u primjeni.

Kao izvanproračunski korisnici unutar kojih su i bespovratna sredstava iz ESF-a, MRMS kao Upravljačko tijelo OP ULJP svojom obavijesti od 19. 3. dalo je najavu promjena o što većoj efikasnosti nadziranja prepreka nastalih u provedbi OP i naših projekata, o načinu postupanja u izvanrednoj situaciji uzrokovanoj pojavom SARS-CoV-2 virusa nakon donošenja seta od 63 mjera za pomoć gospodarstvu Vlade RH na sjednici od 17. ožujka 2020. Podrška za rad OCD-a nije bila obuhvaćena tim sadržajima i prema našim saznanjima mnoge od njih su obustavile svoje aktivnosti, čak i organizaciju pružanja socijalnih usluga za osobe starije životne dobi.

Odlukom o ograničavanju korištenja sredstava predviđenih Državnim proračunom (DP) i finansijskim planovima izvanproračunskih korisnika DP za 2020. godinu¹, od 3. travnja ograničava se korištenje sredstava svih izvora financiranja planiranih u DP za 2020., obustavljeni su daljnji pozivi, zabranjeno novo zapošljavanje, uz određene izuzetke i posebne uvjete. Od 19. svibnja navedena pravila s manjim izmjenama uređuju se na razini zakonske odredbe² koje se do kraja kalendarske godine mijenjaju i dopunjuju u studenome³, bez suštinskih izmjena koje bi se odnosile na podršku rada OCD-a. Radi upravljanja likvidnošću državnim proračunom (DP) osiguravanje korisnicima sredstva za 2021. dodatno je ograničeno⁴. U svojstvu poslodavca od 1. siječnja 2020. godine trebalo je osigurati dodatna sredstva za povećanje iznosa minimalne plaće za devet radnica na pružanju usluga pomoći u kući⁵.

I. Provedba programskih aktivnosti

Djelatnosti udruge provodile su se kroz projektne aktivnosti u okviru programskih područja: *Promocija i zaštita ljudskih prava i ravnopravnosti spolova, Podrška razvoju civilnoga društva i zajednice, Organizacijski razvoj te posebnog programskog područja "Mreža usluga za život u zajednici"* kojem je prvo trogodišnje razdoblje provedbe završeno u svibnju tekuće godine, a od lipnja započelo razdoblje za 2020.-2023.

U 2020. godini zabilježeno je 1148 uključenih osoba (ne uključujući obilježavanja), od toga 777 izravnih korisnika/ca - 695 žena i 82 muškaraca (89%/11%).

Planirane programske aktivnosti i preuzete ugovorne obveze za 2020. godinu u cijelosti su se provele, izuzimajući opseg planiranih potreba uključivanja volontera/vježbenika. Unatoč djelovanju u okolnostima "više sile" uspješno smo odgovorili i na recentne potrebe kroz edukativni program usmjeren na pomagače - pružatelje institucionalnih i izvaninstitucionalnih usluga. Osigurali smo i širu dostupnost usluga psihosocijalne podrške u prevladavanju (samo)izolacije i prevencije njenih posljedica. Nije bilo niti zamjetne korekcije planirane dinamike. Koristili smo se različitim metodama provedbe prilagođavajući narav aktivnosti i mogućnosti provedbe epidemioloških mjera.

Svakim radnim danom od 9.00 do 13.00 sati bili smo dostupni: za pružanje općih pravnih informacija, uputa i savjeta, putem telefona, elektronskom poštom, Facebookom; za besplatnu pravnu i psihosocijalnu pomoć i podršku u prevladavanju narušenih obiteljskih odnosa, uveli smo pružanje podrške i preporuka u prevladavanju socijalne izolacije putem: SOS telefona - 0800 200 151 za suzbijanje nasilja u obitelji, mobbinga i diskriminacije, Skypea; online grupe za podršku i individualnu pomoć. U hitnim slučajevima osiguran je i direktni rad u uredu. Stručne upute i preporuke s područja djelovanja bile su dostupne putem web stranice udruge. Za sugrađanke i sugrađane koji nemaju pristup navedenim informacijskim kanalima prenosili smo opće informacije putem medija i info točaka u zajednici, upućivali ih na telefonski kontakt, najavu dolaska, slanje pismena putem pošte.

Sustavnu podršku u povezivanju s građanima starije životne dobi pružale su naše radnice zaposlene na pružanju pomoći u kući u sve tri zajednice, putem kojih smo zaprimali i/ili razmjenjivali potrebnu dokumentaciju u predmetima pravne pomoći osobama starije životne dobi.

Stručni kapaciteti omogućili su i brzu prilagodbu podrške široj javnosti u vidu pisanih uputa prevenirana stanja i prevladavanja posljedica mjera (samo)izolacije, organizacije škole i rada od kuće, posebno usmjereni na djecu, mlade i pomagače. S tim ciljem za radnice zaposlene na pružanju usluga pomoći u kući za starije i nemoćne osobe provodili smo radionice jačanja vještina podrške u radu s tom skupinom, a u listopadu smo organizirali jednodnevni edukativni program za 181 sudionika/ce - pomagače iz institucija, dio uključen izravno prema dopuštenom broju, ostali putem Zoom platforme. Interes je bio toliko velik da smo bili primorani nakon 192 prijave zatvoriti poziv sagledavajući kao izvjestan rizik u provedbi opće stanje naše infrastrukture pa time i pružatelja tehničke podrške u konkretnom slučaju.

¹ Odluka Vlade RH o ograničavanju korištenja sredstava predviđenih DP RH i finansijskim planovima izvanproračunskih korisnika DP za 2020., Narodne novine, br 41/20 od 3. 4. 2020), na snazi od 3. 4. 2020.

² Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju DP RH za 2020. godinu, Narodne novine, br 58/20 od 18. 5. 2020, na snazi od 19. 5. 2020.

³ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju DP RH za 2020. godinu, Narodne novine, br 124/20 od 12. 11. 2020, na snazi od 13. 11. 2020.

Zakona o izvršavanju DP RH za 2021. godinu, Narodne novine, br 135/20 od 8.12. 2020, na snazi od 1.1. 2021.

⁵ Uredba o visini minimalne plaće za 2021. godinu Vlade RH, Narodne novine, br 119/20 od 30. 10. 2020, na snazi od 1. 1. 2021.

Obveze radnog tima bile su i provođenje epidemioloških mjera zaštite (vođenje dnevnika posjeta, broja prisutnih, mjerenje temperature, osiguranje pravilnog korištenja dezinficijensa, zdravstvenih maski i sl).

I. Tijekom 2020. godine od 777 izravnih korisnika/ca 63% (493) se odnosi na polje pravne i psihosocijalne pomoći i podrške, s učešćem žena od 92% i 8% muškaraca.

1. Putem pravnog savjetovališta zaprimili smo 117 novih predmeta (87% žena i 13% muškaraca), što je 20% povećanje u odnosu na prethodnu godinu. Prema dobnoj strukturi, njih 18% su osobe mlađe životne dobi (do 34 godine), 52% odrasli radnoaktivne dobi te 30% starije životne dobi (iznad 60 godina). Korisnici/e koji su se obraćali Udruzi putem pravnog savjetovališta u najvećoj su mjeri s područja Osječko-baranjske, a rjeđe Vukovarsko-srijemske i Brodsko-posavske županije.

U odnosu na područje povrede prava evidentirano je 75 slučajeva (64%) s elementom nasilja prema ženama, uključujući i nasilje u obitelji. Unutar tog broja, najveći broj slučajeva (31%) odnosio se na domenu zaštite od nasilja u obitelji, podnošenje kaznene prijave itd.; 22% na povrede iz domene obiteljsko-pravne zaštite; 20% na stambeno zbrinjavanje i osiguranje smještaja u kriznim situacijama, dok se ostalo odnosilo na pomoć ženama žrtvama nasilja u ostvarivanju prava iz sustava socijalne skrbi, zdravstvenog osiguranja itd.

Osim evidentiranih slučajeva s elementom nasilja, 12% slučajeva je iz područja socijalnih prava/zaštite (uključujući MIO, zdravstvo itd.), 5% se odnosi na obvezno, stvarno i ovršno pravo, 2% na radna prava, 3% na statusna prava (npr. pitanje državljanstva), 8% na upravno pravo i postupak, 3% na nasljedno pravo te 3% ostalo (pomoć i podrška u ostvarivanju sekundarne pravne pomoći, informiranje i podnesci u vezi ograničenja prava tijekom COVID-19 itd.).

Osigurano je zastupanje Udruge u postupcima pred javnopravnim tijelima u 18 slučajeva, 6 pro bono odvjetničkih zastupanja pred sudom i minimalno 50 stručnih konzultacija, na temelju suradnje sa 7 odvjetničkih ureda.

Praćenje primjene nacionalnih propisa, usklađivanje i primjenu s Konvencijom VE o sprečavanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji provodili smo kroz 9 postupaka u kojemu je postavljen zahtjev za stambeno zbrinjavanje žena i djece koji su preživjeli nasilje u obitelji uslijed čega su ostali bez doma i dodatno dugotrajno izloženi i egzistencijalnoj nesigurnosti. Samo 1 zahtjev je odobren.

1.1. Vježbeničko/stručno osposobljavanje i volontiranje

Produžen je radni odnos i zaposlena je jedna mlada osoba, magistrica psihologije, za koju su osigurani vježbeničvo, mentorstvo i supervizija u radu s korisnicama savjetovališta od strane stručnog tima.

U aktivnosti javnog djelovanja (obilježavanje 25.11. -Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama) uključeno je 18 volontera, od čega 8 mladih (do 34 godine), visokoobrazovanih; pravne, psihološke i dr. struke, članovi drugih OCD-a relevantnih za ljudska prava (Centar za mir i nenasilje, Udruga za podršku žrtvama i svjedocima itd.).

2. Putem SOS linije za žrtve nasilja, mobbinga i diskriminacije (0800 200 151) evidentirano 345 poziva, od toga su 172 poziva (157Ž/15M) evidentirana kroz upitnik, a u odnosu na područje povrede (nasilje prema ženama/nasilje u obitelji, zlostavljanje na radnom mjestu, diskriminaciji, ostalo).

U odnosu na 2019. godinu bilježimo povećanje od 37% u broju zaprimljenih poziva na SOS telefonu, odnosno 58% prema evidentiranim upitnicima, gdje su 91% pritužitelji bile žene, žrtve.

Prema dobnoj strukturi, 9% osoba su mlađe životne dobi (do 34 godine); 57% odrasle radnoaktivne dobi; 22% starije životne dobi (iznad 60 godina); dok je 12% pozivatelja/ica zadržalo pravo na anonimnost podataka pri traženju pomoći i podrške na SOS telefonu, a njihove pritužbe zbog posebnih obilježja zabilježene oznakom XY.

Što se tiče područja pritužbi 73% zaprimljenih poziva/slučajeva sadrži element nasilja nad ženama (uključujući i nasilje u obitelji), od tog broja 37% poziva odnosilo se na potrebu hitnog postupanja zbog otklanjanja opasnosti i trenutne izloženosti nasilju, prijavu nasilja/kaznenopravnu zaštitu itd.; 21% na savjetovanje iz domene obiteljsko pravne zaštite; 11% na savjetovanje i pomoć u stambenom zbrinjavanju i ostvarivanju prava na krizni smještaj; 6% na pomoć ženama žrtvama nasilja u ostvarivanju osnovnih socijalnih prava; 6% na slučajeve diskriminacije/prijave institucionalnog nasilja; 6% na pomoć ženama žrtvama nasilja u OVR postupcima/dugovanjima itd.

Osim evidentiranih poziva s elementom nasilja, 16% poziva odnosilo se na pomoć i informiranje u ostvarivanju socijalnih/mirovinskih i zdravstvenih prava; 3% na prijavu/informiranje u vezi ograničenja prava za vrijeme Covida-19; 2% na obvezno/OVR/nasljedno pravo; te 6% na ostala područja prava (ostvarivanje sekundarne pravne pomoći, pomoć u upravnim postupcima itd.).

Pozivatelji/ce SOS telefona su u 91% slučajeva osobe izložene nasilju i diskriminaciji, dok su 9% to osobe iz neposredne okoline (član obitelji, bliski prijatelj, susjed).

Pozivi su zaprimljeni s različitih područja RH i za građane/ke besplatni, a prema pravilima rada SOS telefona jamči se anonimnost, ukoliko se ne radi o iznošenju radnji i okolnosti koje zakonski i etički obvezuju na prijavu, što na jasan i izravan način prenesemo pozivatelju/ici, uz preporuku da i osobno to učini.

3. Psihosocijalna podrška i individualna pomoć

Grupa za podršku i individualnu pomoć bila je dostupna jednom mjesečno u prostorima MO Tenja, a individualna pomoć prema dogovoru. Kako bi osigurali kontinuitet podrške za žene koje su preživjele nasilje, u travnju i svibnju (tijekom zatvaranja uslijed Covida-19) grupa se provodila putem Skype-a ili Zoom aplikacija. Održano je ukupno 8 susreta grupe za 11 sudionica (od 35 na listi) koje su preživjele nasilje, a dodatno je za 2 sudionice pružana individualna pomoć. Organizirane su i radionice „Jačanja kapaciteta žena koje su preživjele nasilje“ na kojoj je sudjelovalo ukupno 5 žena (4 žene koje su prethodno sudjelovale na grupama za podršku te 1 žena koja se prvi put uključila u ovakve aktivnosti). Aktivnosti radionice temeljile su se na terapeutskom učinku ekspresivnih aktivnosti te poticanju istraživanja i promišljanja o različitim vremenskim aspektima vlastitog života, prepoznavanje aspekata osobnog razvoja, vlastitih snaga i potencijala za budućnost.

Ukupno je u aktivnostima psihosocijalne podrške sudjelovalo 12 žena. Osim što se radilo o ženama koje su preživjele nasilje, većina ih živi u težim egzistencijalnim uvjetima te su u visokom riziku od socijalne isključenosti. Također, 3 uključene žene su osobe s invaliditetom. Prema dobnoj strukturi, u ovim aktivnostima sudjelovale su najvećim dijelom žene srednje životne dobi, odnosno 9 žena između 35 i 54 godine starosti. Uz to, uključile su se i 3 žene starije životne dobi (iznad 60 godina).

II. Javno zagovaranje, djelovanje i obilježavanje

Obilježen je 22.09. - Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama, uz medijske istupe članica radnog tima i isticanje problema nasilja nad ženama i značajno povećanje broja evidentiranih slučajeva nasilja unutar savjetovališta za vrijeme pandemije.

U sklopu obilježavanja Svjetske kampanje „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“ 25.11., na Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, organizirana je ulična akcija u koju je uključeno 18 volontera/ki, pod nazivom „Zahtijevamo pravdu za žene“, a čiji je primarni cilj bilo osvještavanje građana/ki kao i javno istupanje ispred institucija relevantnih za zaštitu žena koje su preživjele nasilje. Od 27.-29.11. održana je dvodnevna konferencija čija je svrha bila razmjena iskustva predstavnica 11 različitih ženskih organizacija i mreža u Hrvatskoj, strateško planiranje i donošenje preporuka za učinkovitu provedbu Dana 28.11. u kino dvorani održana je projekcija dokumentarnih filmova „Prodana“ i „Cijeli moj život je borba“ koji tematiziraju povrede temeljnih prava Romkinja iz regije i načine na koji su prevladale traumu. Nakon prikazivanja filmova uslijedila je kratka diskusija za 24 fizički prisutnih sudionika/ca, a osigurano je i online praćenje projekcije u vrijeme prikazivanja filmova. Dana 28.11. provedena je akcija povodom kampanje „Zajedno protiv seksizma“ u organizaciji Ženske mreže Hrvatske u okviru koje su podijeljeni promotivni materijali informativno-edukativnog sadržaja na temu seksizma, a vezano za Preporuke Vijeća Europe CM/Rec (2019.) o sprječavanju i borba protiv seksizma. Unutar ovih materijala nalazi se prva ikada međunarodno pravno uređena definicija seksizma i uspostavlja se povezanost svakodnevnih pojava seksizma s nasiljem nad ženama kao dio kontinuuma nasilja nad ženama koji stvara ozračje zastrašivanja, straha, diskriminacije te pogađa uglavnom žene i djevojčice.

III. Obrazovanje za demokratske vrijednosti, ljudska prava i rodnu jednakost

Građanski odgoj i obrazovanje

Dugogodišnja suradnja s nositeljima odgojno-obrazovne djelatnosti na području OBŽ na provedba naših standardiziranih obrazovnih programa s područja ljudskih prava i ravnopravnosti za učenike/ce 3. i 4. razredne nastave, 7. i 8. razreda, osnovne škole te 1. i 2. razreda za srednje škole gotovo je potpuno zastala uslijed nekonzistentnosti smjera obrazovnih javnih politika, što za posljedicu ima i izostanak financiranja izvaninstitucionalnog djelovanja OCD-a na tom području.

Jačanje kapaciteta pružatelja usluga za rad s osobama izloženima nasilju

Stručni kapaciteti omogućili su nam brzu prilagodbu i davanje odgovora na recentne potrebe u društvu. Edukaciju za pomagače održali smo 16. listopada 2020. godine, a izvoditeljica je bila prof.dr.sc. Silvija Ručević, dipl. psih., s Filozofskog fakulteta, stručnjakinja i dugogodišnja aktivistica u tom polju, voditeljica Grupe za podršku i individualnu pomoć, uključena u odgojno-obrazovne programe i mentorstvo rada savjetodavne službe Udruge. Program je bio vrednovan od strane Komore socijalnih radnika/ca, nažalost ne i za sudionike iz odgojno-obrazovne djelatnosti, zbog kašnjenja s prijavom Agenciji (čiji rokovi su zadani 6 mjeseci unaprijed, za što zbog epidemioloških uvjetima nismo bili u mogućnosti ostvariti). Fokus edukacije bio je na ispitivanju kapaciteta pružatelja usluga, isticanju

važnosti mentalnog zdravlja pomagača, strategijama razvitka otpornosti pomagača, fleksibilnosti, postizanja pune svjesnosti, otpornog atribucijskog stila itd.

Zabilježen je izniman interes te je tako prikupljeno ukupno 215 prijava, a na edukaciji je sudjelovalo ukupno 192 sudionika/ca (29 fizički prisutnih i 163 putem Zoom platforme). Od 192 sudionika/ca, njih 94% su žene, a 6% muškarci. 35% sudionika/ca je mlađe životne dobi (20-34 godine), 54% odrasle radnoaktivne dobi (35-59 godina), 7% starijih od 60 godina, dok 4% sudionika nije naznačilo dob u prijavi za edukaciji.

Najzastupljeniju skupinu činili su djelatnici/e sustava socijalne skrbi (84%), odnosno socijalni radnici, odgajatelji, zaposlenici u domovima itd., 9% sudionika/ca su stručnjaci/inje iz oblasti psihologije/psihijatrije i rehabilitatori/ce, dok su ostali viši stručni savjetnici/e, pravni zastupnici/e, članovi OCD-a itd., a koji su unutar svog djelovanja kontinuirano ili povremeno u izravnom kontaktu sa ženama i djecom koji su preživjeli nasilje u obitelji. Na edukaciji su sudjelovale i članice radnog tima Udruge IZVOR, u svrhu jačanja vlastitog kapaciteta i stručnog usavršavanja.

IV. Uvjeti i izvori financiranja besplatne pravne pomoći (BPP)

Financijska sredstva za BPP ostvarujemo kroz projekt Ministarstva pravosuđa i uprave. Ta sredstva su i nadalje projektna, a ne programska, neizvjesna su i nedostatna za potrebe kontinuiranog rada savjetovališta koje ima SOS liniju za cijelo područje RH i ured(e). Za dvije zaposlene osobe ovlaštene za pružanje BPP sredstvima Ministarstva pravosuđa i uprave osigurava se 16-18% udjela u plaćama, iako BPP pružamo kontinuirano, a u 2020. bilježimo samo kroz pravno savjetovalište povećan opseg rada od 20% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Izostanak adekvatnih sredstva i dodatnog prostora za rad ureda Tenja i Osijek onemogućava jačanje kapaciteta zapošljavanjem mladih visokoobrazovanih osoba pravne struke u organizaciji za zaštitu ljudskih prava i sloboda (poput naše), a time i prijenos znanja i iskustva na ovom području. Uspostavom financiranja instituta besplatne pravne pomoći putem Ministarstva pravosuđa (i uprave) odmah je onemogućeno financiranje Nacionalne zaklada za razvoj civilnoga društva što je uvelike doprinijelo fragmentiranju i slabljenju potencijala OCD-a upravo na ovom ključnom području.

Značaj vladavine prava kao temeljne pretpostavke za sveukupni društveni napredak i životno zadovoljstvo nije sporan na deklaratornoj razini, ali obeshrabrujuće je praktično poimanje ljudskih prava i sloboda kao socijalnih usluga. Potvrda tomu su fondovi Europske unije (za članice) među kojima nemamo posebnog fonda za djelovanje OCD-a na očuvanju općeprihvaćenih univerzalnih vrijednosti o ljudskim pravima i slobodama, jačanju vladavine prava, demokratskih procesa, suzbijanje diskriminacije. Kao neprofitna organizacija i korisnica Europskog socijalnog fonda podliježemo istovjetnim uvjetima kao javni i gospodarski sektor, odnosno vjerske zajednice i drugi pravni subjekti osnovani po posebnim propisima i za posebne namjene, s redovitim izvorima prihoda. Pružanje javnih usluga za socijalno isključene skupine građana/ki koji žive ispod razine siromaštvo, često i u teritorijalno izoliranim područjima, prepušta se neprofitnim organizacijama čiji rad se financira po modelu nadoknade sredstava i predfinanciranja s mogućnošću predujma do 40% ukupno odobrenog budžeta projekta. Najnovija praksa isplate polovine tog iznosa predujma, a ostatka po prihvaćanju obrazloženja i dodatnog zahtjeva predstavlja grubo kršenje potpisanog ugovora.

Od pretpristupnog razdoblja i tijekom već sad osme godine punopravnog članstva u EU ustraje se na normalizaciji modela zaduživanja neprofitnih organizacija kod poslovnih banaka što kao izvjesnu posljedicu kašnjenja provedbenih tijela s isplata ima nelikvidnost te nastupanje kaznene odgovornosti ovlaštene osobe i udruge kao poslodavca. Unatoč neospornom pozitivnom doprinosu djelovanja OCD-a u Republici Hrvatskoj i unatoč općepoznatoj činjenici i primjerima neprofitnih organizacija koje su iz navedenih razloga prestale postojati, odlaže se iznalaženje rješenja i promjene tako štetnih pravila ugovaranja za neprofitni sektor.

S naslova zaštite osobnih podataka korisnika/ca kroz sustav BPP i druge nacionalne izvore financiranja uspostavljen je standard izvještavanja, s mogućnošću uvida u spis i osobne podatke u nazočnosti nadležne osobe, dolaskom u ured za potrebe nadzora. Ustrajemo na istovjetnosti izvještavanja i u odnosu na sredstava osigurana iz fondova ESF-a, međutim slučaj retroaktivne primjene uputa o pseudoanonimizaciji korisnika ESF – žrtve nasilja u obitelji, upućuje na potrebu daljnjih obrazloženja o naravi posla i harmonizacije potrebe za vjerodostojnosti utrošenih sredstava, a bez narušavanja integriteta ranjivih društvenih skupina.

V. Pojave i slučajevi diskriminacije

Pretežit dio slučajeva evidentiranih u 2020. godini su žene s iskustvom nasilja koje su nam se obratile za pravnu i psihosocijalnu pomoć zbog kršenja temeljnih prava. Pritužbe na postupanje nadležnih institucija (u najvećoj mjeri CSS i policije) slali smo nadležnom pravobraniteljstvu i institucijama. Među slučajevima za izdvojiti je postupanje nadležnih tijela- CSS i policije Osijek u slučaju

žrtve nasilja u obitelji protiv koje je CSS podnio kaznenu prijavu zbog sumnje na povredu prava djeteta. Kaznenoj prijavi protiv žrtve nasilja prethodilo je psihološko testiranje njezine djece koje CSS Osijek proveo na zahtjev policije! Sam upravni postupak vodi se više od godinu dana na čije propuste je utvrdila i izdala upozorenje pravobraniteljica za ravnopravnost spolova. Naše ovlaštenje o zastupanju žrtve nasilja (sukladno ZBPP) u ovim postupcima ove nadležne institucije negiraju. Dodatno, protiv supruga i oca djece naša je udruga još u srpnju 2019. godine podnijela prijavu za nasilje u obitelji. Prijavu je policija klasificirala kao prekršaj (žurni postupak), a postupak do danas nije okončan.

Prema području povrede najveći broj slučajeva odnosi se na nasilje nad ženama i djecom, kategorizirane po pravnim područjima ovisno o obliku pravne pomoći koja je ženama bila potrebna: primarna pravna pomoć i zastupanje putem našeg pravnog savjetovišta ili sekundarna pravna pomoć ostvarena u 6 slučajeva kroz suradnju sa sedam odvjetničkih ureda i pro bono zastupanje u sudskom postupku. U 18 slučajeva Udruga je zastupala stranke u upravnim postupcima temeljem ovlaštenja za pružanje pravne pomoći sukladno ZBPP. Radi se o slučajevima nasilja i obiteljsko-pravne zaštite te s tim povezanim zahtjevima kao što je pristup sudu, provođenje mjera zaštite, stambeno zbrinjavanje žena (i djece) žrtvi nasilja te ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi i zdravstvenog osiguranja.

Naše praćenje zabilježenih pritužbi nasilja nad ženama i nasilja u obitelji ograničeno je na postupak dok se vodi pred nadležnim tijela uprave, a kada on prijeđe u nadležnost pravosudnih tijela ovisimo o mogućnosti i dispoziciji stranke da nas izvještava, što se i događa npr. kod postupaka o povjeri djece na brigu i odgoj i sl. Kroz kratkotrajnu primjenu neučinkovitost sustava sekundarne pravne pomoći potpuno je demotivirala i one malobrojne odvjetničke urede s liste da preuzmu zastupanje i na taj način u određenoj mjeri osigura žrtvi nasilja mogućnost izbora osobe koja će zastupati njene interese. Sve naše stranke žrtve nasilja u obitelji i diskriminacije nemaju financijskih sredstava koja bi mogle dati za odvjetničke usluge, a da to ne bude bez štetnih i dugotrajnih posljedica na podmirenje osnovnih životnih potreba njih i članova njihove obitelji. Česti su primjeri da žrtva zbog toga što nije imala primjereno zastupanje izložena neotklonjivim štetnim posljedicama. Praksa i prevladavajuće razumijevanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji u odnosu na težinu povrede određenih društvenih vrijednosti kao niže razine opasnosti, zanemaruje razarajuće i multiplikatorske učinke te preventivni potencijal kroz sveobuhvatnu i sustavnu osudu. Kako je prijava nasilja nad ženama i nasilja u obitelji u nadležnosti policije i državnog odvjetništva to i procjena okolnosti slučaja i upućivanje optužnih prijedloga ovisi o njihovoj ocjeni težine djela i primjeni instrumenata pravne zaštite.

Prema službenim statistikama, izuzimajući razdoblje pravne praznine u kaznenoj sferi zaštite, može se zaključiti da smo i nadalje oslonjeni na prekršajni postupak i njegove sankcije, koji se u našem području kroz rad pojedinih sutkinja pokazao da može biti učinkovit, unatoč (trajne) izloženosti prekršajnih sudova reorganizaciji, nemogućnosti provođenja mjera obveznog psihosocijalnog tretmana, nedostatnosti sredstava i pravodobne dostupnosti stručnjaka/kinja za vještačenje i sl., kao dugotrajnim problemima.

Briga za uspostavu sustava stambenog zbrinjavanje žena (i djece) žrtvi nasilja u obitelji nije pokazana. Iako ne trpi odgodu žrtve nasilja u obitelji napuštanjem doma zbog izlaska iz nasilja ili izostanak stambenog prostora adekvatnog za život po izlasku iz skloništa prepuštene su samima sebi. Znatno povećanje prijava nasilničkog ponašanja u obitelji uslijed epidemija COVID-19 žrtvama je u potpunosti oduzeo priliku za izlaz iz nasilnog okruženja. Teško su im dostupna i skloništa za beskućnike.

VI. Siromaštvo i ekonomske nejednakost

Sve veći broj građana/ki živi sve teže, ispod razine dostojne za čovjeka i nisu u mogućnosti sami bez pomoći države umanjiti daljnje rizike od siromaštva i isključenosti. Međutim, nekonzistentnim zakonodavnim rješenjima i praksom, nedostatkom financijskih sredstava i sve većom opterećenosti narušena je primarna svrha sustava socijalne skrbi, a građani uskraćeni u dostupnosti egzistencijalnih prava zajamčenih Ustavom i zakonom.

Korisnici naših usluga u pravilu su obespravljeni, siromašni i socijalno isključeni. Stariji i nemoćni ljudi, obitelji s više uzdržavanih članova, dugotrajno nezaposleni iznad 50 godina života ne samo da oskudijevaju u osnovnim materijalnim dobrima već su suočeni s potpunim gubitkom šanse izlaska iz svijeta siromaštva uključujući postojeću razinu socijalnih transfera. Visina osnovice za socijalne naknade utvrđuje se bez utemeljenih i realnih pokazatelja i iznosi 800,00 kuna dok je uspostavljena linija siromaštva takva da nije stvarno dostatna ni za zadovoljavanje nužnih životnih troškova. U ostvarivanju bilo kojeg prava iz sustava socijalne skrbi građani su izloženi opsežnoj dokumentaciji, znatnom materijalnom trošku te dugotrajnoj proceduri pri svakom zahtjevu. Primjena visine dohotka i imovnog cenzusa članova obitelji kao kriterija za utvrđivanje osnovice za ostvarivanje osobnih prava grubo narušava integritet i dostojanstvo pojedinca i onemogućava ga da kao pojedinac ostvari zajamčena (egzistencijalna) prava. Posebno se to odnosi na ostvarivanje prava djece, starijih i nemoćnih osoba, u hitnim mjerama pomoći osobama bez vlastitih sredstava za život, npr. ženama izloženim nasilju u obitelji kada s mlđ. djecom napuštaju svoj dom i nemaju nikakvih sredstava za život, radnicima kada ostanu

bez posla i/ili ne primaju plaću. Ostvarivanjem prava na privremeno uzdržavanje djeteta (u visini od 50% utvrđenog minimalnog iznosa), koja je po svim osnovama ograničavajuća i složena, korisnik/ca prava ne može istovremeno koristiti i stalnu novčanu pomoć.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje od 15. prosinca 2020. započeo je zaprimati zahtjeve za priznanje prava na nacionalnu naknadu za starije osobe. Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe stupio je na snagu 1. siječnja 2021. Svrha njegovog donošenja je osiguravanje prihoda u visini od 800,00 kuna hrvatskim državljanima starijim od 65 godina života koji nemaju drugih izvora prihoda u starosti, uvjetujući ga dohodovnim cenzus članova kućanstva. U odnosu na (ne)prilike potencijalnih korisnika ovog prava imamo potpunu rezervu prema postizanju svrhe zakonodavca, ukoliko je ona stvarno bila da zaštiti posebno ranjive skupine osoba starije životne dobi bez ikakvih prihoda za život i umanju nepravdu prema onima kojima su tijekom radno-aktivne dobi bili osiguranici i s naslova rada obveznici uplate doprinosa, ali su bez svoje krivnje i volje ostali bez posla i prilike da bar ostvare uvjete minimalnog mirovinskog staža od 15 godina. Ostali smo bez odgovora koliko je takvih osiguranika i što je sa njihovim uplatama. Bilo bi korisno da se predlagrač upoznao s rješenjem mirovinskog sustava Australije po kojem dobrostojeći vlasnici nekretnina ne ostvaruju pravo na isplatu mirovine budući od nje ostvaruju dovoljno sredstava za život.

Ustupanjem sve većeg područja i opsega pružanja javnih usluga privatnom sektoru bez učinkovitih zaštitnih mehanizama svjedočimo ukorjenjivanju ekonomske nejednakosti u našem društvu do te mjere da provođenje javnih politika i djelovanje institucionalnih mehanizama nije moguće bez strateškog zaokreta prema zaštiti javnog interesa i regulaciji stvaranju sveukupnih društvenih okolnosti koje članovima zajednice jamče sigurnost u području rada, stanovanja, obrazovanja, zdravlja i socijalne skrbi. U razdoblju tranzicije i financijske krize rastuća egzistencijalna pitanja građana/ki nisu se rješavala i pravna nesigurnost samo je rasla.

U okviru klimatske i energetske učinkovitosti građanima/kama su od prosinca 2015. godine ograničena vlasnička prava i nametnute obveze ex lege -ugradnje razdjelnika u postojećim stambenim zgradama s dugotrajnom i nepopravljivom štetom. Pristupilo se primjeni bez nužne pripreme, opravdanosti, analiza učinaka, tehničkih mogućnosti, same svrhovitosti i bez mogućnosti izbora, pravdajući se obvezom preuzimanja pravne stečevine EU. Promijene regulacije upravljanja takvom suvlasničkom zajednicom urušio je pozitivnu praksu i nanio nenadoknadivu štetu s dugotrajnim posljedicama kako na pojedinačnoj razini tako i javnom interesu. Unatoč predviđenim drakonskim kaznama znatan dio suvlasničkih zajednica nije pristupio ugradnji razdjelnika. Tamo gdje je većina suvlasnika zgrade s zajedničkim mjerilom toplinske energije odlučila uvesti sustav za razdiobu utroška topline, s nepoznatim parametrima programiranih termostatskih radijatorskih setova i kalorimetara (razdjelnika) raspodjela i obračun varijabilnih troškova vrši se već šestu ogrijevnu sezonu na štetu manjeg broja onih suvlasnika koristeći se posebnim modelom raspodjele koji nema ugrađene mehanizme kontrole niti mogućnosti praćenja kako od strane isporučitelja i izdavatelja računa tako niti suvlasnika kao kupaca. Suvlasnici su oslonjeni na ovlaštenog predstavnika koji podatke mjeritelja impulse ne čini javno dostupnima.

I sam sustav odlučivanja pravo glasa suvlasnika određuje prema stambenoj površini, što je diskriminatorno, potiče nejednakosti, donošenje štetnih odluka i loše međususedske odnose. Ne postoje mehanizmi kontrole razmjernosti pri ograničavanju vlasničkih prava i sloboda od samovolje, zloupotreba i odluka suvlasnika i/ili interesnih skupina, a bez bilo kakve odgovornosti i štetnih posljedica.

Kao posljedicu nametnutog i neuređenog modela upravljanja suvlasničkom zajednicom po sili Zakona o tržištu toplinske energije unutar pet godina svjedočimo iseljavanju iz takvih zgrada, ponajprije umirovljenika zbog nemogućnosti plaćanja visokih nameta za grijanje i enormnog opterećenja troškova stanovanja kreditima za energetske obnovu, što pak pogoduje rastu prometa stanova u svrhu rentijerstva i okrupnjavanju stambene površine i suvlasničkih udjela s pretežitim pravom glasa manje skupine suprotnih interesa. Iako je odmah po donošenju Zakona Ustavnom sudu upućeno više prijedloga za ocjenu njegove ustavnosti još nema očitovanja.

Drugo važno (i srodno) pitanje za građane/ke predstavlja energetska obnova stambenih zgrada koja se jednako tako bez dugoročne strategije, upotrebe standardnih vrijednosti, stručnih podloga energetske svojstava, usporedbe energetske certifikata prije i nakon obnove, odgovornih mehanizama odlučivanja, nadzora, nesustavno i stihijski provodi opterećujući (su)vlasnike i zgradu s enormnim iznosima kredita.

Također važno pitanje od javnog interesa gdje su građana/ki prepušteni sami sebi predstavlja gospodarenje otpadom i uređenje komunalnih usluga.

Reforma ovršnog prava i prenošenje ovrhe na temelju vjerodostojne isprave u nadležnost javnih bilježnika uz novine koje se prodajom duga u praksi proširuju na poslodavce kao sudužnike ukazuje na stanje sistemskih ograničenja i propusta da se rješavaju nagomilana egzistencijalna pitanja društva i zaštite građani (ovršeni) od perpetuiranog duga i ovršnih postupaka lišenih temeljnih načela dostave i kontradiktornosti sudbene vlasti već na temelju vjerodostojne isprave javnih bilježnika koje pokreću

agencije osnovane najčešće od financijskih institucija ili korporacija koje se na taj način rješavaju po svoju bilancu štetnih ugovora.

Unatoč tomu banke i nadalje sklapaju rizične nenamjenske ugovore o kreditiranju i od poslodavca podnositelja traže ovjetrovljen obrazac njihove Izjave o podacima radnika koja im zajedno s materijalnim dokazima može pružiti on sam, ali sadrži i podatke o poslodavcu i njegovim poslovnim namjerama bez ikakvog pravnog osnova.

U prilogu ovog izvještaja daje se Prikaz broja korisnika/ca i njihove strukture po svima aktivnostima.

Izvori financiranja

Udruga je korsnica sredstava fondova Europske unije te državnog, regionalnog i lokalnog proračuna. Grad Osijek u okviru mjesne samouprave ustupa nam prostor za rad bez naknade na četiri lokacije.

POTPORE U 2020. GODINI			
Naziv projekta	Donator	Vrijeme trajanja	Iznos odobrenih sredstava
Zaštita ljudskih prava i ravnopravnost spolova	Grad Osijek	01.01.2020.- 31.12.2020.	5.000,00 kn
Mreža usluga za život u zajednici, 3.godina programa 2017-2020	MRMS	01.06.2019.- 31.05.2020.	150.000,00 kn
Mreža usluga za život u zajednici, 1.godina programa 2020-2022	MRMS	01.06.2020.- 31.05.2021.	150.000,00 kn
Pravna pomoć za građan(e)ke	Ministarstvo pravosuđa	01.01.2020.- 31.12.2020.	95.000,00 kn
Podrška žrtvama nasilja u obitelji (Savjetovališta)	MRMS	01.12.2019.- 30.11.2020.	220.000,00 kn
Podrška žrtvama nasilja u obitelji (Savjetovališta)	MRMS	01.12.2020.- 30.11.2021.	150.000,00 kn
POKRENI	ESF, UP.02.1.1.06.	30.08.2018.- 29.02.2020.	407.771,05 kn
Podrška socijalnoj koheziji (Zaželi)	ESF, UP.02.1.1.05.	18.06.2019.- 18.12.2021.	1.814.956,91 kn
Razvoj mreže usluga za život u zajednici	ESF, UP. UP.02.2.2.06.	05.10.2020.- 04.10.2022.	797.240,00 kn
kampanja 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama u lokalnoj zajednici	Britansko Veleposlanstvo	29.10.2020.- 15.12.2020.	3.400,00 EUR

O provedbi programa i projekata Udruga podnosi kvartalne, polugodišnje i konačne izvještaje sukladno potpisanim ugovorima o financijskoj podršci. Redovito se podnose izvještaje o provedbi Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, organizaciji volontiranja i dr.

OSTVARENI PRIHOD U 2020. GODINI	
UKUPNO	1.351.246 kn
JLRPS	5.000 kn
Državni proračun	487.188 kn
EU fondovi	816.427 kn
Međunarodne organizacije	22.457 kn

Godišnji izvještaji o radu i financijskom poslovanju Udruge javnosti su dostupni putem web stranice Udruge: www.zenska-udruga-izvor.hr i Ministarstva financija: www.mfin.hr. Podaci o upisu, općim aktima, propisanom izvještavanju i vođenju poslovanja dostupni su na stranicama Ureda za udruge: <https://udruge.gov.hr/arhiva/izdvojeno-hrv/u.../registar-neprofitnih-organizacija/97>

Kontrolu poslovanja i rada Udruge provode nadležne državne institucije, ugovorna tijela i vanjski evaluatori projekata/programa koje je do sada uvijek bilo pozitivno.

U Tenji, veljača 2021.